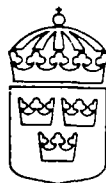

Lagutskottets betänkande

1986/87:13

om arrendatorers rätt att förvärva arrendestället i
vissa fall

LU
1986/87:13

Sammanfattning

I betänkandet behandlas två motioner om arrendatorers rätt att förvärva arrendestället. Den ena motionen avser förvärv genom förköp (c) och den andra förvärv genom friköp (vpk). Utskottet avstyrker bifall till motionerna.

Motionsyrkanden

Motion 1986/87:L502 av Karl Boo (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att hos regeringen begära en utredning om arrendators rätt att förvärva arrendestället.

Motion 1986/87:L501 av Jörn Svensson (vpk) vari yrkas att riksdagen beslutar

1. att hos regeringen begära förslag till lag om friköpsrätt till s. k. historiska arrenden,

2. att hos regeringen begära förslag om införande av friköpsrätt för i motionen nämnda kategori av bostadsinnehavare med bostad på ofri grund.

Rätt till förköp av arrendeställe

Gällande ordning

Arrende föreligger när någon upplåter jord till nyttjande mot ersättning. Upplåtelse kan ske i form av jordbruksarrende, bostadsarrende, anläggningsarrende eller lägenhetsarrende. Regler om dessa arrendeformer finns i 7–11 kap. jordabalken (JB).

Jordbruksarrende är enligt JB antingen gårdsarrende eller sidoarrende. Gårdsarrende föreligger när arrendet omfattar bostad för arrendatorn. Övriga jordbruksarrenden är sidoarrenden.

Bostadsarrende som arrendeform tillkom år 1968 genom ändringar i 1907 års nyttjanderättslag. Ändringarna syftade till att öka rättsskyddet för dem som har sina fritidshus eller åretruntbostäder på arrenderad mark. Upplåtelse av mark för bostadsändamål hade tidigare inte varit förenad med någon rätt för arrendatorn till förlängning av arrendeavtalet. Bostadsarrende föreligger enligt JB när jord upplåts för annat ändamål än jordbruk och arrendatorn enligt arrendeupplåtelsen har rätt att på arrendestället uppföra eller bibehålla ett bostadshus. Det krävs vidare att det inte är uppenbart att

upplåtelsens huvudsakliga syfte är att tillgodose något annat ändamål än att bereda bostad åt arrendatorn och honom närstående. För att arrendatorn skall ha rätt till förlängning av avtalet fordras att det på arrendestället finns ett bostadshus som har åsatts taxeringsvärde.

Före JB:s ikraftträdande den 1 januari 1972 hade jordbruksarrendatorer förköpsrätt i vissa fall enligt en lag från år 1943 om arrendators förköpsrätt. Bestämmelserna, som var tvingande, hade till syfte att ge arrendatorn en trygg besittning och att motverka alltför talrika försäljningar av arrendefastigheter. Förköpsrätt förelåg i huvudsak endast vid de s. k. sociala arrendena, dvs. sådana som omfattade högst 50 ha odlad jord och tillhörde vissa ägarkategorier. Förköpsrätten avskaffades vid införandet av JB. Anledningen därtill var dels att bestämmelserna hade kommit till omedelbar tillämpning endast i ett mycket begränsat antal fall, dels att de hade haft negativa verkningar, bl. a. genom att de hade gjort jordägarna ohågade att upplåta mark på arrende och medverkat till nedläggningen av bärkraftiga arrendegårdar, dels att de i viss mån försvårat strukturrationaliseringen, dels ock att besittningsskyddet för arrendatorer blev effektivare och mera tidsenligt med de nya reglerna i JB och därför inte behövde kompletteras med en förköpsrätt (proposition 1970:20, s. B 871).

Genom lag (1985:658) om arrendatorers rätt att förvärva arrendestället återinfördes regler om förköpsrätt. Bakom reformen låg ett önskemål om att ytterligare trygga arrendatorerna mot risken att på sikt tvingas lämna sitt hem och sitt arbete. Till detta sociala skäl kom ett jordbrukspolitiskt; förköpsrätten antogs kunna öka arrendatorernas intresse av att göra långsiktiga insatser på arrendestället.

Enligt lagen har en arrendator rätt att förvärva arrendestället, om avtalet gäller ett jordbruksarrende som omfattar bostad eller ett bostadsarrende. Om en arrendator har intresse av att utöva sin förvärvsrätt, får han anmäla detta till inskrivningsmyndigheten för anteckning i fastighetsboken. Har intresseanmälan antecknats i fastighetsboken skall inskrivningsmyndigheten underrätta jordägaren och arrendatorn därom. Sedan anteckning har skett gäller en intresseanmälan fram till den inskrivningsdag som inträffar närmast efter tio år från den inskrivningsdag då anteckningen gjordes. Om en arrendator avlider under tid då hans intresseanmälan gäller skall anmälingen under viss tid gälla för hans dödsbo. Ett arrendeställe, för vilket en intresseanmälan gäller, får inte överlåtas helt eller delvis genom köp eller byte utan att den arrendator som har gjort intresseanmälan eller hans dödsbo har erbjudits att förvärva arrendestället. Ett sådant erbjudande kallas hembud. I vissa särskilt angivna fall får överlåtelse ske utan hembud.

Hembud sker hos arrendenämnden genom skriftlig anmälan av jordägaren. Jordägaren skall därvid ge in ett av honom undertecknat skriftligt förslag till köpeavtal som skall innehålla uppgift om köpeskillingen för den hembjudna egendomen och övriga villkor för förvärvet. Hembudet antas genom att arrendatorn inom tre månader från den dag då hembudet skedde skriftligen anmäler till arrendenämnden att han har beslutat att förvärva den hembjudna egendomen på de villkor som anges i jordägarens förslag till köpeavtal. Om hembudet har antagits, skall det anses som om jordägaren och arrendatorn har slutit ett avtal om köp av den hembjudna egendomen på de villkor som anges i förslaget till köpeavtal.

Motionären i motion I.502 (c) riktar uppmärksamheten på att lagen om arrendators rätt att förvärva arrendestället ger företrädesrätt endast åt den som har gårdsarrende, medan sidoarrendatorerna lämnas utanför regleringen. Enligt motionären kan regleringen få mindre tillfredsställande följder. En arrendator som under lång tid arrenderat en jordbruksfastighet men inte kunnat bo på fastigheten därför att ägaren behållit bostadshuset för sig kan sålunda vid övergång av arrendemarken till ny ägare tvingas välja mellan att fortsätta arrendet på nya villkor eller att avveckla sin verksamhet. Detta ligger enligt motionären inte i linje med vad som får anses vara en modern och naturlig utveckling på jordbrukets område. Det är därför angeläget att lagen blir föremål för en översyn i det angivna hänseendet.

Tidigare behandling

Arrendelagskommittén lade i sitt slutbetänkande (SOU 1981:80) Arrenderätt 2. Regler om investering i arrendejordbruket m. m. fram förslag till en särskild lag om arrendators förköpsrätt, som skulle ge jordbruksarrendatorer rätt att under vissa förutsättningar förvärva arrendestället, om jordägaren avsåg att sälja det. Samtidigt avvisade kommittén tanken på att införa en friköpsrätt, dvs. en rätt för arrendatorn att tvångsförvärva den arrenderade fastigheten. Enligt kommitténs förslag skulle förköpsrätt tillkomma endast den som har gårdsarrende. Vid remissbehandlingen av betänkandet mötte denna begränsning kritik. Flera remissinstanser, däribland LRF och Sveriges jordbruksarrendatorers förbund, hävdade att det fanns sidoarrenden som i praktiken kunde jämföras med gårdsarrenden.

På grundval av arrendelagskommitténs betänkande lades i proposition 1983/84:136 fram förslag till bl. a. en lag om arrendatorers rätt att förvärva arrendestället. Propositionen avvek i flera avseenden från betänkandet. Sålunda avsåg den till skillnad från kommittéförslaget också bostadsarrenden. Vidare avvek propositionen från betänkandet därigenom att man valt en annan lagteknisk lösning. Däremot anslöt sig departementschefen till kommitténs förslag att endast gårdsarrenden skulle omfattas av företrädesrätten.

Vid riksdagsbehandlingen av propositionen blev den liksom de motioner som väckts med anledning av den föremål för remissbehandling. I sitt av riksdagen godkända betänkande (LU 1984/85:35) framhöll lagutskottet beträffande frågan om förvärv av jordbruksarrenden att en naturlig utgångspunkt enligt utskottets mening var att arrendet skulle vara förenat med rätt till förlängning för att arrendatorn skulle ha rätt att förvärva arrendestället. Företrädesrätten borde därför, som kommittén och departementschefen funnit, gälla för gårdsarrendatorer. Med anledning av vad som anförts i vissa remissyttranden framhöll utskottet att det givetvis fanns sidoarrenden som i praktiken kunde jämföras med gårdsarrenden. Det helt övervägande antalet sidoarrenden var emellertid enligt utskottet inte lämpliga som självständiga jordbruksfastigheter. Med hänsyn till den talrika förekomsten av sidoarrenden skulle vidare, fortsatte utskottet, en lagstiftning som

omfattar också sidoarrenden medföra betydande avgränsningsproblem och en belastning på fastighetsomsättningen och tillståndsmyndigheterna som inte stod i rimlig proportion till arrendatorernas möjligheter att slutligt förvärva den arrenderade marken. Dessutom fanns vid sidoarrende i regel inte sociala skäl av sådan påtaglig styrka att en företrädesrätt kunde anses befogad. Utskottet ansåg sig därför inte kunna ställa sig bakom kraven på att den nya lagen skulle omfatta sidoarrenden. I det sammanhanget tog utskottet upp de farhågor som framförts att en lagstiftning om företrädesrätt vid gårdsarrende skulle kringgå genom att jordägare fortsättningsvis skulle upplåta arrende som sidoarrende och hyra ut bostadshuset till annan än arrendatorn. Med tanke på att såväl jordägare som arrendator normalt har ett seriöst intresse av ett väl fungerande arrendeförhållande var det enligt utskottets mening inte realistiskt att tänka sig att sådana förfaranden skulle förekomma i någon nämnvärd utsträckning.

Friköpsrätt

Gällande ordning

För närvarande finns inga regler som ger arrendatorer en rätt att friköpa arrendestället. Före år 1977 hade vissa arrendatorer en friköpsrätt enligt lagen (1925:334) om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område. Denna lag, den s. k. ensittarlagen, hade tillkommit för att skydda egna hem som uppförts på arrenderad mark. Skälet till att ensittarlagen upphävdes var främst att lagen från allmän synpunkt innebar vissa olägenheter genom att det vid ensittarförrättningar endast skedde en ofullständig prövning i jord- och planpolitiskt hänseende (se prop. 1967:144 s. 36 och 40).

Motionsmotivering

I motion L501 (vpk) hävdas att den lagstiftning som under senare år införts i syfte att stärka arrendatorernas ställning visat sig vara otillräcklig. Den bör enligt motionären kompletteras med en rätt till friköp för innehavare av s. k. historiskt arrende och för den som under motsvarande omständigheter innehar bostad på ofri grund. Motionären anmärker att frågan om friköpsrätt till historiskt arrende vid flera tillfällen varit aktuell i riksdagen men varje gång skjutits på framtiden, bl. a. med hänvisning till att resultatet av friköpsutredningens pågående arbete borde avvaktas. Sedan utredningen nu låtit förstå att något förslag till friköpsrätt inte är att vänta från dess sida, finns det enligt motionären goda skäl att tro att regeringen inte kommer att ta något initiativ till lagstiftning i ämnet. Det bör då ankomma på riksdagen att hos regeringen begära förslag av den innebörd som sägs i motionen.

Arrendelagskommittén berörde i sitt tidigare omnämnda betänkande även friköpsfrågan och uttalade därom bl. a. följande. Med friköp avses ett expropriationsliknande tvångsförvärv, som sker på arrendatorns initiativ. Ett sådant förvärv måste anses innebära ett långtgående ingrepp i jordägarens rätt att disponera över sin egendom. En friköpsrätt rimmar inte heller särskilt väl med de strävanden att undvika tvångsmoment, som kännetecknar den jordpolitiska lagstiftningen. Införandet av en friköpsrätt måste därför kunna motiveras med tungt vägande skäl. Vid friköpsfrågans bedömning har kommittén utgått från att arrende även i framtiden bör förekomma som brukningsform. Härav följer att friköp inte kan få avse alla slag av arrenden. Oavsett vilken ståndpunkt man intar i frågan om vilka arrenden som bör omfattas av en friköpsrätt, krävs således regler som drar upp tydliga gränser mellan "friköpsarrenden" och andra arrenden. En sådan konstruktion skapar sannolikt en rad svårbedömda gränsfall, vilka kan leda till utdragna tvister. Härtill kommer svårigheten att lagstiftningsvägen hindra ett kringgående av reglerna. Ställer man t. ex. upp som villkor för rätt till friköp att arrendet skall ha haft viss varaktighet, kan man knappast motverka uppsägningar av en mängd ävtal före den avgörande tidsgränsen oavsett om lagstiftningen görs retroaktiv eller inte. Liknande problem uppstår även om andra kvalifikationsgrunder ställts upp. I diskussionen om friköp har ibland hävdats att en friköpsrätt skulle vara ett effektivt medel mot s. k. godsindragningar, dvs. återtagande av arrendegårdar för eget brukande, vilket har förekommit vid vissa gods. Ett sådant återtagande kan emellertid efter lagändring den 1 juli 1979 ske endast om det inte bedöms som obilligt mot den sittande arrendatorn. Kommittén anser sammanfattningsvis att en friköpsrätt är förenad med så stora nackdelar, att dessa på intet sätt vägs upp av den förmån som skulle komma vissa arrendatorer till del. Kommittén kan alltså inte förorda att arrendatorn erhåller rätt att friköpa arrendestället.

Sedan frågan om införandet av en friköpsrätt för innehavare av s. k. historiska arrenden och en rätt till friköp av tomtmark till hus på ofri grund tagits upp i några under den allmänna motionstiden 1982 och 1983 väckta motioner framhöll lagutskottet i sitt betänkande (LU 1982/83:27) att det var angeläget att frågan om en friköpsrätt begränsad till innehavare av historiska arrenden blev föremål för en förutsättningslös utredning. Om det därvid visade sig att det skulle innebära avsevärda svårigheter eller olägenheter, bl. a. från rättssäkerhetssynpunkt, att införa en friköpsrätt borde man pröva möjligheten att införa särskilda regler om friköpsrätt i fråga om historiska arrenden. Beträffande förslaget om ett införande av en rätt till friköp av tomtmark till hus på ofri grund konstaterade utskottet att detta syftade till ett återinförande av den friköpsrätt som ensittarlagen medgav. Utskottet erinrade om att motivet för ensittarlagens slopande var att dess sociala betydelse hade minskat samtidigt som den bristande jord- och planpolitiska prövningen medfört allt större olägenheter. Enligt utskottets mening kunde det inte komma i fråga att införa en friköpsrätt när det gäller fritidsfastigheter eller mark som är i allmän ägo. Behovet av en friköpsrätt till tomtmark och frågan om en sådan friköpsrätt kan utformas på ett sätt som tillgodoser

jordbruks- och planpolitiska krav kunde enligt utskottet lämpligen utredas i samband med frågan om en friköpsrätt för innehavare av historiskt arrende. Vad utskottet anfört gav riksdagen som sin mening regeringen till kännä (rskr. 1982/83:266).

Med anledning av riksdagens ovannämnda skrivelse tillkallades i november 1983 friköpsutredningen (Ju 1984:01) för att utreda de ovannämnda friköpsfrågorna.

Frågan om friköpsrätt till s. k. historiska arrenden behandlades åter av utskottet våren 1985 med anledning av en motion i ämnet. På hemställan av utskottet avslogs motionen av riksdagen under hänvisning till att friköpsutredningen då enligt vad som inhämtats befann sig i sitt slutskede (LU 1985/86:18).

Friköpsutredningen

Friköpsutredningen har nyligen lagt fram sitt betänkande (SOU 1986:52) Friköp vid historiskt arrende. I betänkandet diskuterar utredningen, utifrån hypotesen att det finns skäl att lagstifta om friköp vid sådant arrende, hur en dylik reglering från lagteknisk synpunkt bör vara utformad. I det sammanhanget erinrar utredningen om att begreppet historiskt arrende inte har någon allmänt vedertagen innebörd. Utredningen har stannat för att man bör anse historiskt arrende föreligga om en arrendator eller närstående till honom innehaft arrendestället sedan omkring 1920, dvs. under grovt räknat två generationer. Om de angivna förutsättningarna är uppfyllda i fråga om huvuddelen av den arrenderade marken skulle arrendatorn vid friköp ha rätt att förvärva hela arrendestället. Med tanke på de gränsdragningsproblem som en sådan regel kan väntas ge upphov till är det dock enligt utredningen nödvändigt att vid prövningen av friköpsfrågan visst utrymme lämnas för skönmässiga bedömningar. Om särskilda skäl föreligger med hänsyn till jordägaren bör friköp kunna vägras, trots att förutsättningar för bifall i övrigt föreligger. Vad gäller löseskillingen skulle den, liksom vid expropriation, motsvara marknadsvärdet.

Den ovan skisserade ordningen är emellertid enligt utredningen otillfredsställande, och det av flera skäl. Sålunda låter det sig inte göra att på ett naturligt sätt avgränsa den krets av arrendatorer som bör komma i åtnjutande av friköpsrätt. Utredningen anser att lagen oundvikligen skulle få ett drag av godtycklighet. De hänsynstaganden till jordägaren som berörs ovan förutsätter dessutom ett större mått av skälighetsbedömning än som brukar anses önskvärt. Vidare går det enligt utredningen inte att bortse från att förfarandet blir ganska krångligt och kostsamt i de fall då parterna inte blir överens. Oavsett hur förfarandet gestaltas får man normalt räkna med en arrendeavräkning, en lantmåteriförrättning och ett domstolsförfarande. Enligt utredningen är vidare att beakta att en lagstiftning om friköp skulle göra det nödvändigt att på en väsentlig punkt avvika från förutsättningarna för utredningsarbetet. Det torde nämligen förhålla sig så, framhåller utredningen, att rätt många historiska arrendeställen inte uppfyller den jordpolitiska lagstiftningens krav på rationella brukningsenheter. Att genomföra en lagstiftning under dessa förutsättningar, dvs. att i praktiken

relativt få av de arrendatorer som avses kan utnyttja friköpsrätten, är enligt utredningens mening inte tänkbart.

Mot en lag om friköp anför utredningen också skäl av mera allmän räckvidd. Ett sådant är att införandet av en friköpsrätt skulle stå i strid med den hittillsvarande inriktningen av lagstiftningsarbetet på arrendområdet som syftat till att stärka arrendatorernas ställning inom ramen för det hävdvunna arrendeinstitutet. Det bör enligt utredningen krävas starka skäl för att frångå den principen. Skälen för att göra avsteg från den har dessutom allmänt sett minskat i styrka sedan friköpsrätten för arrendatorer infördes. Enligt utredningen är vidare att beakta att den grupp som skulle beröras av den tilltänkta friköpsrätten, innehavarna av historiska arrenden, inte kan betecknas som vare sig särskilt svag eller socialt utsatt. Såvitt gäller frågan hur en friköpsrätt skulle inverka på arrendemarknaden anser utredningen, som i det avseendet gör en försiktig bedömning, att vissa oförmånliga följder inte kan undvikas. Utredningen har vidare tagit intryck av den negativa attityd till en lagstiftning om friköp som företrädare för övriga arrendatorskategorier har givit uttryck för. Likaså har utredningen, om än i mindre mån, beaktat att jordägarna varit avvisande till att friköpsrätt införs.

På i huvudsak de skäl som redovisats ovan avstyrker utredningen att det nu stiftas lag om friköpsrätt för innehavare av historiska arrenden.

Vad gäller den andra frågan som tas upp i motion L501, nämligen om man bör införa en rätt till friköp av tomtmark till hus på ofri grund, framhåller utredningen, som i det sammanhanget återger vissa uttalanden i laguskottets betänkande LU 1982/83:27, att en sådan reglering skulle innebära ett återinförande av ensittarlagen. Några skäl för en dylik reform har utredningen emellertid inte kunnat finna och avstyrker redan på den grunden att lagstiftning sker. Utredningen anser vidare att en tänkt lagstiftning är olämplig även av det skälet att den inte skulle kunna förenas med de villkor utskottet i betänkandet angivit i fråga om mark i allmän ägo och hänsynstagande till jordbruks- och planpolitiska krav.

Utredningen var inte enhällig. En ledamot reserverade sig och ville lagstifta om rätt till friköp vid historiskt arrende.

Utskottet

Genom lagstiftning år 1985 infördes en rätt för vissa arrendatorer att genom förköp förvärva sitt arrendeställe. Berättigade enligt lagen är dels innehavare av jordbruksarrende som innefattar bostad, dels innehavare av bostadsarrende. En jordbruksarrendator som inte bör på arrendestället – sidoarrendator – saknar däremot förköpsrätt.

I motion L502 tas upp frågan om förköpsrätten för arrendatorer bör vidgas till att omfatta även innehavare av sidoarrenden. Motionären framhåller att en sidoarrendator, som under många år bedrivit allsidigt jordbruk på sitt arrendeställe, inte bör vara berövad förköpsrätt enbart av det skälet att han inte är bosatt på arrendestället. Att arrendatorn i ett sådant fall vid ägarbyte är tvungen att antingen fortsätta arrendet på nya villkor eller avveckla sin verksamhet står enligt motionären i strid med de principer som bör vara ledande på jordbrukets område. Motionären yrkar därför att riksdagen hos

regeringen begär en översyn av den ifrågavarande regleringen.

Den fråga som motionären väckt uppmärksammades under förarbetena till lagen (1985:658) om arrendatorers rätt att förvärva arrendestället. Såväl arrendelagskommittén som föredragande departementschefen förordade att kretsen av förköpsberättigade avgränsades så att gårdsarrendatorer fick förköpsrätt medan sidoarrendatorerna ställdes utanför. På skäl som redovisats ovan anslöt sig lagutskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande (LU 1984/85:35) till samma ståndpunkt. Lagen kom alltså att utformas i enlighet därmed. Under den förhållandevis korta tid som lagen tillämpats – den trädde i kraft den 1 januari 1986 – har några nya omständigheter inte tillkommit som bör föranleda att riksdagen frångår sin tidigare inställning i frågan. Utskottet förordar därför att motion L502 avslås.

För närvarande finns inga regler som ger arrendatorer rätt att friköpa arrendestället. Före år 1977 hade vissa arrendatorer en friköpsrätt enligt lagen (1923:334) om rätt i vissa fall för nyttjanderättshavare att inlösa under nyttjanderätt upplåtet område. Denna lag, den s. k. ensittarlagen, hade tillkommit för att skydda egnahem som uppförts på arrenderad mark. Skälet till att ensittarlagen upphävdes var främst att lagen från allmän synpunkt innebar vissa olägenheter genom att det vid ensittarförrättningar endast skedde en ofullständig prövning i jord- och planpolitiskt hänseende.

I motion L501 framhålls att frågor om införande av en friköpsrätt för innehavare av s. k. historiska arrenden och för dem som under motsvarande omständigheter innehar bostad på ofri grund vid flera tillfällen väckts i riksdagen men varje gång skjutits på framtiden. Sedan det numera blivit klart att friköpsutredningen ställer sig negativ till tanken på att införa en sådan friköpsrätt bör enligt motionären resultatet av det pågående utredningsarbetet inte avvaktas längre utan riksdagen bör på nytt ta initiativ i friköpsfrågan. Med stöd av det anförda yrkar motionären att riksdagen hos regeringen begär förslag om införande av en friköpsrätt för de kategorier av nyttjanderättshavare som han angivit.

Utskottet erinrar om att regeringen år 1983 efter hemställan av riksdagen tillkallade friköpsutredningen som fick i uppdrag att förutsättningslöst utreda frågan om en friköpsrätt för innehavare av historiska arrenden. Utredningen hade därutöver att som särskild uppgift överväga om det borde införas en rätt till friköp av tomtmark till hus på ofri grund. Utredningen slutförde sitt uppdrag i december 1986 genom avlämnande av betänkandet (SOU 1986:52) Friköp vid historiskt arrende. I betänkandet avvisar utredningen på närmare anförda skäl (se ovan s. 6–7) tanken på en friköpsrätt för innehavare av såväl historiska arrenden som hus på ofri grund. Till betänkandet har fogats en reservation med förslag till lagstiftning. Regeringens ställningstagande till betänkandet och de synpunkter som framkommer vid remissbehandlingen av det bör inte föregripas. Utskottet avstyrker därför bifall till motion L501.

Utskottet hemställer

LU 1986/87:13

att riksdagen avslår motionerna 1986/87:L502 och 1986/87:L501.

Stockholm den 3 mars 1987

På lagutskottets vägnar

Per-Olof Strindberg

Närvarande: Per-Olof Strindberg (m), Lennart Andersson (s), Owe Andréasson (s), Stig Gustafsson (s), Ulla Orring (fp), Martin Olsson (c), Inga-Britt Johansson (s), Allan Ekström (m), Bengt Kronblad (s), Bengt Harding Olson (fp), Nic Grönvall (m), Gunnar Thollander (s), Marianne Karlsson (c), Berit Löfstedt (s) och Ewa Hedkvist Petersen (s).

